

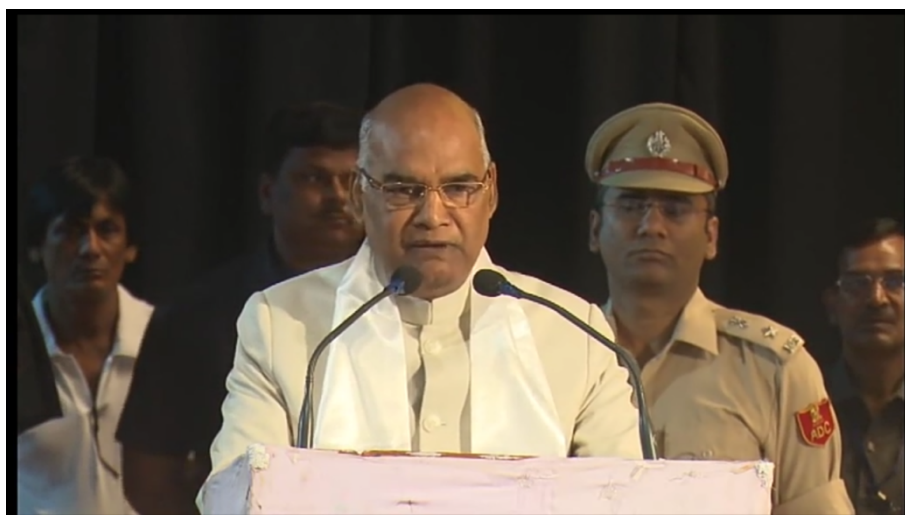
Det blev en kasteløs...

I dag tager Indien sin 14. præsident i ed, den kasteløse Ram Nath Kovind. Men landets 200 mio. kasteløse har næppe grund til at glæde sig, for præsidenten er en kransekagefigur og valget et politisk paradenummer. Vi stiller skarpt på det indiske præsidentembede og det politiske spil bag kulissen.

Præsidentkandidater fra Indiens mere undertrykte lag er åbenbart in vogue i år. Ram Nath Kovinds eneste modstander, Meira Kumar, var også kasteløs og tilmed kvinde. Hun blev lanceret af oppositionen to dage efter at den hindunationale regering gav Ram Nath Kovind sin velsignelse. Et kasteløs udspil kræver åbenbart et kasteløs modspil, og gerne en spardame, der kan slå knægten. Havde regeringens kandidat været en hardcore hindunationalist, ville oppositionen sandsynligvis have svaret igen med en stærk sekulær profil.

Pomp & pragt

Når dét er sagt, er begge kandidater fint kvalificerede til posten. Meira Kumar er en garvet politiker; 5-gange folkevalgt for Kongrespartiet, tidligere socialminister og Indiens første kvindelige parlamentsformand. Ram Nath Kovind er tidligere guvernør for delstaten Bihar, højesteretssagfører og en tro hindunational væbner.

Ram Nath Kovind

Alligevel har det især været de to kandidaters kasteløse adkomst, der fyldte i debatten, for en ny præsident er en symbolladet affære – ren fanfare og trompetmusik. På papiret er der tale om landets højeste embede. Præsidenten er statens formelle overhoved, øverstkommanderende for de væbnede styrker og har bolig i det imponante *Rastrapati Bhawan*, den tidligere britiske vicekonges bolig (der den gang hed *Viceregal Lodge*) – se billede ovenfor.

Yes, Primeminister

Men trods pomp og pragt kan den indiske præsident bedst sammenlignes med en konstitutionel monark, der nok skal godkende alle love før de træder i kraft, men ikke har ret til indsigelser, med mindre loven bryder forfatningen. Det stod klart allerede i 1951, da Indiens første præsident Rajendra Prasad kun ønskede at underskrive de love, som han var enig med.

Statsminister Nehru gik til højesteret og fik medhold: Indien var et parlamentarisk demokrati med en stærk statsminister og en svag præsident. Præsidentembedet repræsenterede først og fremmest et symbolsk opgør med kolonimagten; inderne ønskede ikke den britiske dronning som formelt overhoved – som tilfældet var i Australien, New Zealand og Canada – de skulle være en selvstændig republik, og dét krævede en præsident.

En kompliceret proces

Af samme grund vælges præsidenten ikke af folket, men af et valgkollegium, som består af landets 4.896 parlamentarikere: 4.120 folkevalgte fra de 31 delstatsparlamerter og 776 fra de to nationale forsamlinger i Delhi (hhv. 543 fra underhuset og 233 fra overhuset).

Til sammen råder de over 1.098.903 point fordelt ligeligt mellem de to grupper. De folkevalgte fra Delhi råder hver over

708 stemmer mens de regionale politikernes indflydelse vægtes ud fra befolkningstallet i deres delstat (baseret på folketællingen fra 1971 (!)). Således råder parlamentarikere fra den folkerige delstat Uttar Pradesh over 208 stemmer, mens deres kolleger i lille Sikkim kun har otte stemmer hver.

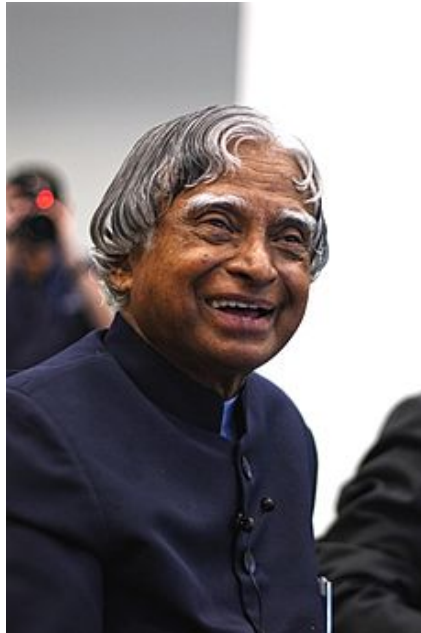
Som et ekstra kuriosum indførte valgkommissionen i år specialtuscher med løbenummer og lilla blæk, som blev udleveret til medlemmerne af valgkollegiet. Kun stemmesedler markeret med disse tuscher var gyldige. Hensigten var at værne om vælgernes anonymitet og sikre en større autonomi i stemmeboksen, men valget forløb uden slinger i valsen. Ram Nath Kovind vandt en sikker sejr. De indiske parlamentarikere stemte som anvist af deres partileder.

Lige dele værdighed og grønne hoser

Derfor er det mest interessante ved præsidentvalget ikke så meget hvem, der vinder, men hvem der udnævnes til kandidat. På den ene side skal præsidenten udstråle en behørig værdighed, hvorfor en lang politisk karriere ikke altid er en fordel – indisk politik er en smudsig affære. En del præsidenter hentes fra det "civile liv", hvor de har udmærket sig som forskere eller på den internationale scene.

På den anden side er præsidentvalget et godt tidspunkt at pryde sig med symbolske fjer. Det er nu politikerne kan score nogle billige point blandt de mere oversete grupper uden det forpligter. Således har Indien haft tre muslimske præsidenter, en sikh, en kvinde og en kasteløs (K. R. Narayanan, 1997-2002).

Den mest ideelle præsident var nok Abdul Kalam (2002-2007), der på én gang var muslim, folkelig, atomfysiker og den drivende kraft bag Indiens atombombeprogram. Han kombinerede alle kriterier.

Abdul Kalam

Kasteløs vs. kasteløs

Og det bringer os tilbage til præsidentvalget 2017, som i høj grad afspejler kampen om de kasteløse vælgere. Traditionelt har de stemt på Kongrespartiet eller lavkastepartiet BSP, men det politiske landskab er i forandring, og det hindunationale parti BJP så gerne, at en større andel af de kasteløse vælgere – som udgør 16% af befolkningen – stemte på dem. Men de to parter udgør et umage par.

Dels bliver BJP anskuet som et højkasteparti, der ønsker at fastholde den hinduistiske samfundsorden med de kasteløse på bunden. Den kasteløse frihedshelt Ambedkar foragtede hinduismen og konverterede til buddhismen kort før sin død. Dels har den skærpede kamp om den hellige ko haft svære konsekvenser for kasteløse, som er stærkt repræsenteret i læderindustrien. Regeringen har strammet loven ift. slagting af køer og rabiate hindunationale selvtægtsgrupper – de såkaldte "kovogtere" – har angrebet både muslimer og kasteløse, som har svaret igen med massive fælles protester (se bl.a. indlæg, [Kampen om den hellige ko](#)).

Om det lykkedes den ny præsident at give hindunationalisterne et bedre image blandt de kasteløse må tiden vise. Det eneste,

der synes sikkert er, at kastesystemet stadig lever og ånder i indisk politik. Det gamle ordspil *“In India you don’t caste your vote. You vote you caste”* har ikke helt mistet sin glød.

Photo credits: Shutterstock.com og Wikipedia Commons for Kovind og Kalam.

For gode artikler på dansk og norsk om de indiske præsidenter, se:

[Fokusindia.no](http://fokusindia.no), 24.04.2012

[Fokusindia.no](http://fokusindia.no), 15.06.2017

Flyvende Punjab

Om tre dage går delstaten Punjab til valg, og et af de store emner er narkomisbrug. Nogle politikere lover strengere straffe, andre lokker vælgere til sig med små hvide poser. Den siddende regering afviser, at der overhovedet er et problem. Hvorfor fylder narko så meget i Punjab?

Debatten startede allerede i sommers i forbindelse med lanceringen af den hårdtslående film Udta Punjab (Flyvende Punjab), der handler om en kokainsniffende rockstjernes fald fra tinderne. Den indiske filmcensur mente, at filmen gav den nordvestlige delstat et dårligt omdømme, og krævede alle referencer til Punjab fjernet, herunder selve titlen.

Dertil kom alle bandeord, alle nærklip af narkomisbrug, alle

referencer til politikere og politik, samt en hund, som ikke måtte kaldes for Jackie Chan. I alt krævede censuren 89 ændringer foretaget.

Væk med tisses scenen

Instruktøren kaldte den upopulære chef for filmcensuren, Pahlaj Nihalani (se [Forbudte ord og gamle længsler](#)) for en "oligark", en "diktator fra Nordkorea" og "regeringens nikkedukke". Han trak sagen i Bombay High Court hvor han fik medhold. Filmen kunne vises ubeskåret på nær en enkelt scene, hvor vores rockstjerne tisser på publikum.

Under den igangværende valgkamp i Punjab er debatten atter blusset op. For et år siden påstod den siddende delstatsleder fra det regionale parti Akali Dal, Sukhbir Singh Badal, at kun 0.06% af Punjab's befolkning var narkomisbrugere, den laveste andel i hele Indien.

Han anklagede lederen af det lille protestparti AAP, Arvind Kejriwal, samt andre "opportunistiske ikke-punjabier", for at fremstille Punjab som en "narkorede". Disse "ikke-punjabier" omfattede uden tvivl Kongrespartiets evige kronprins, Rahul Gandhi, der løbende har påstået at 70% af Punjab's befolkning har et narkoproblem. Både delstatslederen og Rahul Gandhis tal kan anfægtes.

Talmagi

Delstatslederen henviste til en rapport fra det respekterede AIIMS-institut, der fastslår at Punjab har en kvart million opiat-afhængige, dvs. misbrugere af både den klassiske opium, heroin og diverse syntetiske stoffer. Men her er ingen referencer til 0.06% (eller 16.000 individer), hverken direkte eller indirekte. Hans tal er stadig et mysterium.

Rahul Gandhi er på lidt mere sikker grund, men stadig manipulerende. Med "70% misbrugere" henviser han enten til nogle få hårdt belastede landsbyer langs den pakistanske

grænse, eller også inddrager han alkoholmisbrug i sit regnestykke. Virkeligheden er som altid mere kompleks. Det endelige resultat er betinget af definitioner og metodiske overvejelser.

Ifølge officielle tal fra 2013 står Punjab – med en befolkning på 29 mio. indbyggere – for halvdelen af alle narkorelaterede anholdelser i Indien. To ud af tre familier i landdistrikterne har mindst én person, der er afhængig af alkohol eller narko, og det er især de unge, der står for skud. 76% af dem, som sendes til afvænningsanstalter er mellem 18-35 år, og 70% af alle universitetsstuderende indrømmer, at de har taget stoffer. Ifølge rapporten er rusmidler blevet en integreret "del af punjabi kultur... ingen fest er fuldendt før sprutten kommer på bordet". Tidsskriftet The Economist anslår, at 20% af Punjab "unge mænd" bruger diverse opiater.

Skæv i Punjab

Men hvorfor netop Punjab? En yndet forklaringsmodel er Indiens traditionelle prygelknabe, Pakistan, der grænser op til Punjab. Det er pakistanske gangstere, der smugler afghansk heroin til Indien, lyder det. Men forklaringen er kun delvist dækkende, for de øvrige grænsestater Rajasthan og Gujarat har ikke samme problemer med misbrug, og desuden er Punjabs udfordringer af nyere dato.

En del af årsagen er historisk. I Punjab landdistrikter var milde opiumsformer traditionelt den foretrukne stimulans efter en lang dags arbejde i marken; det var bøndernes svar på en fyraftensøl – en relativt harmløs fornøjelse, og tilmed ganske billig – blot nogle få kroner om dagen. De primære forsyninger kom fra nabostaten mod syd, Rajasthan, men i starten af 00'erne satte regeringen ind overfor den illegale opiumstransport. I tomrummet fulgte en masse syntetiske stoffer, der var stærkt vanedannende. Inden for de seneste fem år er heroin blevet det foretrukne rusmiddel.

Mindst ligeså vigtig er Punjab's fald fra de økonomiske tinder. Fra slutningen af 1960'erne oplevede delstaten en massiv økonomisk fremgang som følge af den grønne landbrugsrevolution. Punjab blev Indiens brødkurv. Med små 1.4% af landets areal producerer de nu 17% af Indiens hvede og 11% af risen.

Alligevel er de gunstige vinde aftagende. Landbruget er blevet mere mekaniseret og skaber ikke det samme antal arbejdspladser, som før. Dertil kommer omfattende miljøproblemer som følge af 50 års overopdyrkning; grundvandet er faldende og fyldt med pesticider. Måske derfor punjabierne er begyndt at slå sig på flasken. Delstatens alkoholforbrug steg med 59% fra 2005-10.

Abstinenser

Nu er narkoproblemerne blevet en belastning for delstatslederen, Sukhbir Singh Badal. Hans regering har – med støtte fra det hindunationale BJP – siddet på magten de seneste 10 år, og i den tid er forholdene gået fra ondt til værre. Badal har konsekvent bagatelliseret problemerne, måske – siger onde tunger – fordi han selv har en aktie med i spillet.

Rygterne svirrer om lyssky forbindelser mellem narkobaroner og politikere, samt heroin-penge, der indgår i finansieringen af valgkampen. Ved sidste delstatsvalg begrænsede de sædvanlige (illegale) gaver til vælgerne sig ikke til spiritus og gratis måltider, men også kuponer, der kunne indløses på apoteket for sjove piller.

Slet skjulte referencer

Og det bringer os tilbage til Uda Punjab-filmen, hvor filmcensuren krævede alle referencer til politikere fjernet, især dér hvor en ledende politikers svigersøn fremstilles som narkobagmand. I 2014 tilstod en stor narkosmugler, at Badals egen svigersøn var hans partner in crime. Svigersønnen er

samtidig skatteminister i sin svigerfars regering.

Nu lugter oppositionen blod. Rahul Gandhi fra Kongrespartiet har skærpet retorikken og lovet at sende alle i fængsel, som har svigtet i kampen mod narko. Ingen nævnt ingen glemt. Han truer også med hårde straffe mod heroinsmuglere, så de "vil skælve, alene ved tanken om narko". Der plejer at skulle mere til at afskrække mafiaen. så det er nok tom teatertorden. Der er lagt op til en opfølger på Uda Punjab.

02.02.2017 – [Indslag i Radio 24-syv Datolinjen](#)

[Officiel pressemeddelelse](#). januar 2013

[Rapport fra Indian Journal of Psychiatry](#), januar 2015

23.06.2016 – The Economist, [Pushing poppies in Punjab](#)

03.01.2017 – [Scroll.in](#)

12.01.2014 – [India Today](#), om den luske svigersøn

18.06.2016 – [Firstpost](#)

Shivaji den Store

Juleaftensdag lagde statsminister Modi grundstenen til den enorme Shivaji-statue, der skal opføres to kilometer ud fra Mumbais kyst. Med en højde på 192 meter, bliver det verdens største statue. Pris: 3½ mia. kroner. Er der mening med galskaben?

Uanset hvordan man kommer til Mumbai, bliver man modtaget af Shivaji: Med fly, lander man i Chhatrapati Shivaji International Airport. Med tog, ruller man ind på Chhatrapati Shivaji Terminus, som briterne oprindeligt kaldte Victoria

Station. Og når man i 2019 kommer sejlene til Mumbai, vil man passere byens ny vartegn, en statue af Shivaji med løftet sabel, siddende på en hest i fuld galop.

Modis statuer

Statuen bliver dobbelt så høj som Frihedsgudinden og otte meter højere end verdens næsthøjeste statue, som sjovt nok er under opførelse 300 kilometer længere nordpå, i delstaten Gujarat. Også her var det statsminister Modi, der lagde grundstenen (se [Statuen, der ikke voksede ind i himlen](#)). To spørgsmål melder sig: Hvem var Shivaji? Og hvorfor alle disse statuer?

Shivaji var en krigerkonge, der grundlagde Maratha-riget i det nuværende Maharashtra. Han startede som en oprører, der udfordrede den muslimske Stormogul Aurangzeb, og skabte for en stund et mægtigt og velfungerende rige, med en stærk hær og en effektiv statsmagt. Det var en kamp mod alle odds, for i midten af 1600-tallet strakte mogulernes rige sig over det meste af subkontinentet. Men Shivaji var en snu og dygtig hærfører.

Drabet på Afzal Khan

Mest kendt er historien om Shivajis likvidering af hans modstander, den erfarne general Afzal Khan. De to herrer mødtes til forhandlinger på en bakketop, kun i følge af deres sekundanter, men Shivaji var bevæbnet med en skjult "tigerklo", et knøjern med syleskarpe klinger. Da de omfavnede hinanden, jog Shivaji kloen ind i Afzal Khan (i visse udgaver af historien, var det Afzal Khan der slog til først). Herefter overrumplede Shivajis hær fjenden.

I dag er han Maratha-folkets største helt. Han er også et af de stærkeste symboler på hinduistisk oprør mod muslimerne, om end det historiske belæg for dén tolkning er yderst tvivlsom. De muslimske moguler havde hinduistiske generaler og Shivaji gjorde brug af muslimske fodfolk. Det var ikke en kamp mellem trossamfund, der udspillede sig i 1600-tallet, den konflikt startede først i det 19. århundrede. Forståelsen af Shivaji er farvet af nutidens konflikter, og det er dén, der lever videre i den politiske kamp i dag.

Shivajis hær

Forrest i den kamp står det lokalpatriotiske parti Shiv Sena – Shivajis hær – som siger, at de alene taler Marathaernes sag, og beskytter dem mod alle de andre: Muslimerne, de fattige daglejere fra Bihar, de dygtige forretningsfolk fra Gujarat og ikke mindst den kosmopolitiske elite, som kendetegner det liberale og progressive Bombay. Marathaerne, især dem fra arbejderklassen og den lavere middelklasse, føler sig som fremmede i deres eget land, som et proletariat. Og den vrede udnytter Shiv Sena med skarp retorik og voldelige angreb på modstandere. Især muslimerne.

Men kærligheden til Shivaji stikker dybere end hans militære evner og kampen mod muslimerne. Shivaji kom selv fra relativt beskedne kår, var søn af en officer, og sled sig op gennem hierarkiet med list og dygtighed, for til sidst at blive kronet til konge (Chhatrapati) og anerkendt i krigerkassen af den braminske gejstlighed.

Når den fattige Marathi kæmper for det daglige brød i Mumbais asfaltjungle, er Shivaji den store rollemodel. Han giver dem håbet tilbage, og selvrespekten. Og det bringer os videre til det næste spørgsmål: Hvorfor denne dyre statue?

En sten i havet

I dagene mellem jul og nytår, efter statsminister Modi havde kastet den første grundsten ud i havet fra en hovercraft tilhørende Mumbais kystvagt, rasede den engelsksprogede presse i Indien over statuen.

Deres primære anke var, at statuen var spild af penge, hvorefter de nævnte alle de fornuftige ting man kunne få for 3½ milliard kroner: Man kunne fordoble allokeringerne til kunstvanding, så Maharashtras hårdt plagede bønder kunne sikre deres livsgrundlag (se [En tør fornøjelse](#)). Man kunne øge allokeringerne til energiprojekter (x5) eller vejarbejde (x7). Og hvis man virkelig ønskede at hylde Shivaji, kunne man renovere samtlige af hans 300 stærkt forfaldne fæstninger og slotte. Man kunne også være kedelig, og afskrive hele delstatens gæld. Listen var endeløs. Det samme var forargelsen.

Fiskernes sorte flag

Også fiskerne var utilfredse, for Shivajis statue skal placeres midt i deres vigtigste fiskezoner. De frygter for deres fremtid, når store mængder sand og beton hældes ned over fiskenes yngleområder (der skal bygges en 17 hektarer stor kunstig ø) og millioner af turister efterfølgende skal sejles ud til statuen hvert år. Dagen før Modis ceremoni flagede fiskerskibene med sort.

Tilhængerne af statuen afviser kritikken som provinsielle og perspektivløs. Uden de store ambitioner havde Indien aldrig fået deres Taj Mahal. Andre mener, at statuen tjener sig hjem på turistpenge, om end beregninger viser, at det vil tage 140 år, hvis statuen tangerer Taj Mahals indtjening. Andre –

herunder statsminister Modi – anlagde en mere ideologisk vinkel, og fremhævede statuen som en kilde til inspiration til “Good Governance”, som måske herskede i Shivajis storrige.

It's politics...

Men i sidste ende handler det om politik. Maharashtra er en af de vigtigste delstater i Indien; den største målt på BNP, næststørste målt på befolkning og tredjestørste målt på areal. Hovedstaden Mumbai er Indiens finansielle centrum og landets største og rigeste by. Og nøglen til magten ligger i det store Maratha-valgsegment, der udgør en tredjedel af delstatens befolkning.

Af samme grund har alle partierne, på forskellige tidspunkter, støttet op om statuen, som de mener udgør nøglen til de eftertragtede stemmer. Både det sekulære Kongresparti, det regionale NCP, Shiv Sena (surprise...) og lige nu – ivrigst af alle – det hindunationale BJP, der også sidder på delstatsmagten. I den forstand er det i lige så høj grad et regionalt politisk projekt, som et hindunationalt projekt.

Maratha-folkets vrede

Dels ønsker BJP ikke længere at være afhængige af Shiv Sena. Nok er de hindunationale åndsfæller, men de vil helst styre på egen hånd, og vil derfor gerne æde sig ind på Shiv Senas Maratha-vælgere. Dels blev delstatsregeringen rystet af en række store Maratha-protester i august sidste år (se [radioindslag på 24-syv](#)), hvor bønder krævede arbejde, støtte og en lysere fremtid. Protesterne gjorde især ondt, fordi de var rettet mod BJP's delstatsleder Devendra Fadnavis som er af brahmisk herkomst, og ikke Maratha.

Nu håber Fadnavis så, at et symbolpolitisk plaster på såret kan dulme smerten. Det har virket før, men spørgsmålet er, om det virker i nutidens Indien, hvor vælgerkorpset er stadig mere kritisk, og mere villig til at søge nye veje. Spørgsmålet er, om folket bare ser en statue på dybt vand.

27.12.2016 – [The Logical Indian](#)

24.12.2016 – [The Quint](#)

27.12.2016 – [The Times of India](#)

..blandt utallige artikler

Hør også Sunil Khilnanis suveræne [podcast på BBC](#) om bl.a. Shivaji (som har inspireret til blog intro)

En ode til Amma

For en uge siden døde Jayaram Jayalalithaa efter længere tids sygdom: Tamil Nadu mistede en delstatsleder og Indien mistede én af sine mest karismatiske og kontroversielle politikere. Tilhængere hylder Jayalalithaa for at have omdannet Tamil Nadu til en af Indiens mest velfungerende delstater, modstandere mener hun var korrump og opbyggede en skamløs personkult omkring sig selv. Vi bringer en nekrolog.

I går meddelte det regerende parti AIADMK, at antallet af tilhængere, der var døde af sorg og chok over Jayalalithaas død havde passeret 470. Alle berørte familier – sagde talsmanden – ville få et bidrag fra staten på 300.000 rupees som compensation, cirka 30.000 kroner.

Fire geder og en PC

Det var en gestus i Jayalalithaas ånd. I 2011 gik hun til valg på løfter om fire gratis geder eller får til alle familier, der levede under fattigdomsgrænsen i Tamil Nadu, og en gratis pc til alle skoleelever i 11. og 12. klasse. Pc'erne var prydet med et billede af "Amma" (mor), som Jayalalithaa kaldes af hendes tilhængere.

Men Jayalalithaa står ikke alene med den gavmilde gaveregn. I 2006 blev hendes løfter om gratis blendere og elektriske vifter overtrumpet af ærkerivalen fra partiet DMK, der lovede gratis gaskomfur og farvefjernsyn til alle. Efter valgsejren udleverede DMK 2.5 mio. fjernsyn til vælgerne.

DMK vs. AIADMK

Rivaliseringen mellem DMK og udbryderpartiet AIADMK har været den røde tråd i tamilsk politik siden 1972. Begge partier udspringer af den dravidiske bevægelse, der krævede selvstyre og løsrivelse for Sydindien efter Indiens uafhængighed i 1947.

Bevægelsen drog næring fra den etniske og sproglige forskellighed mellem nord og syd, og en historisk mistro til det evigt dominerende Nordindien, inkarneret ved centralregeringen i Delhi. Nord/Syd-skismaet er en af de vigtigste brudflader i det moderne Indien.

Trekantsdrama i på settet

Både DMK og AIADMK har tætte forbindelser til filmbranchen. Lederne af DMK, senest den nu 92-årige Karunanidhi, var manuskriptforfattere, mens lederne af udbryderpartiet AIADMK var skuespillere, først filmhelten M. G. Ramachandran, også kendt som "MGR", og derefter hans starlet og elskerinde Jayalalithaa. Hun var smuk som en gudinde og Sydens største diva, og medvirkede i 140 film op gennem 1960'erne og 70'erne. I mellem tiden skrev den senere politiske rival Karunanidhi sange og manuskripter til dem begge indtil de forskansede sig i hver deres politiske parti.

Egentlig var det MGR's kone, der skulle have overtaget ledelsen af AIADMK efter hans død i 1989, men også her måtte hun se sig slået af elskerinden. I 1991 vandt Jayalalithaa sin første af fem sejre som delstatsleder, og siden har kampen om magten stået mellem hende og Karunanidhi fra DMK. Trods alle deres uenigheder har de sammen skabt en af Indiens mest velfungerende delstater, med vedvarende høje vækstrater og en

gennemsnitlig indkomst, der ligger 68% over resten af landet.

Indiens kraftcenter

Med 75 mio. indbyggere er Tamil Nadu blevet et kraftcenter, den næstrigeste og mest industrialiserede delstat i Indien. Hovedstaden Chennai kaldes Indiens Detroit for dens omfattende bilproduktion. Men det helt særlige ved Tamil Nadu er dens stærke sociale profil og førende i bekæmpelse af børnedødelighed, underernæring, analfabetisme samt overgreb på kvinder. En del af æren tilfalder Jayalalithaa, som forstod af forvalte en historisk arv.

Et klassisk eksempel var hendes indførelse af et "baby kit" til nybagte mødre, der omfattede babypudder, håndklæde, børnetøj, myggenet, olie, sæbe, shampoo og et lille stykke legetøj til barnet. Dertil kom 350 offentlige amme-rum, så kvinder kunne amme i fred, og syv "brystmælksbanker", hvor kvinder kunne donere modermælk til andre kvinder. Forholdene er lysår fra de fattige nordindiske landsbyer, hvor en stor del af de nyfødte ingen mad får i løbet af det første døgn.

Amma-dit og Amma-dat

Samtidig indførte Jayalalithaas en stribe af "Amma klinikker", hvor de fattige kunne søge lægehjælp, og "Amma kantiner" hvor de kunne få et måltid mad for 50 øre. Senere fulgte "Amma apoteker", "Amma mineralvand", "Amma salt" og "Amma cement".

Jayalalithaa var dronningebien, der beskyttede sin flok, og heri lå konturerne af hendes skyggeside; hun skabte en personkult som var overvældende, selv efter indiske forhold. Embedsmænd ville kaste sig for hendes fødder og tilhængere ville bevise deres loyalitet ved at gå på glødende kul eller tegne hendes portræt med deres eget blod. Og selv bidrog hun til kulten var at opføre store plakater af sig selv over hele delstaten.

Verdens største bryllup

I 1995 fik hun sin egen plads i Guinness rekordbog, da hun holdt verdens største bryllup for sin adoptiv søn, med 150.000 inviterede. Udsmykningen omfattede en fem kilometer lang rute mellem templet og receptionsområdet, som blev overstrøet med blomsterblade og flankeret af 600 græske søjler, samt et ukendt antal erotiske hindugudinder i papmache. I 1996 blev hun anklaget for korrupsion første gang. Politiet ransagede hendes bolig og fandt en masse guld og sølv, 250 par importerede sko og 10.000 sarier.

I 2014 blev hun idømt 4 års fængsel og en bøde på 100 mio. kroner for korrupsion. Dermed blev hun den første indiske delstatsleder, der måtte fratræde som følge af en korrupsionsdom. Da nyheden ramte offentlighed var der 18 tilhængere, der enten begik selvmord eller døde af chok. De fleste mente, at hendes karriere var slut, men i 2015 blev hun frikendt ved en appeldomstol og genindsat som delstatsleder. I 2016 blev hun genvalgt og stod atter som en af Indiens mægtigste politikere.

Jayalalithaa styrede Tamil Nadu i 15 år, trods alle hendes svagheder må hun tilskrives en stor del af æren for rigets stand. Men nu er det slut. Hun døde den 5. november, 68 år gammel. Dagen efter blev hun stedt til hvile i et mausoleum ved siden af hendes mentor og elsker, MGR.

06.12.2016: [Radio 24-syv, Datolinjen](#)

Slaget om Bihar

Der er valg i den fattige og folkerige delstat Bihar og hele Indien følger med. For der er meget på spil. Det handler om

Modis magt og ære, og hans evne til at gennemføre reformer de næste par år. Og det handler om et ideologisk opgør mellem de to vigtigste strømninger i indisk politik...

At dømme fra mængden af illegal spiritus, som den indiske valgkommission har konfiskeret i løbet af de seneste par uger, er der ingen tvivl om, at valget i Bihar har stor betydning for de stridende parter. I alt 250.000 liter er det blevet til, samt et lille tons hash, otte kilo guld og 400 mio. rupees (ca. 40 mio. kroner), til fordeling blandt vælgerne som tak for deres stemme.

Og det kun er toppen af isbjerget. Trods valgkommissionens nidkære kontroller og hyppige razziaer, falder gaveregnen ufortrødent over vælgerne i disse dage. Det er ikke usædvanligt, at vælgere i Indien lokkes med rusmidler, kontante pengegaver og en ny sari til fruen derhjemme, men omfanget er større end det plejer, og det skyldes, at der er mere på spil – for alle parter – og især for statsminister Modi og hans hindunationale parti BJP. Modi har svært brug for en sejr i Bihar.

Veto i overhuset

For selvom Modi vandt en jordskredssejr ved parlamentsvalget sidste år, var det kun en halv sejr, han er stadig i mindretal i parlamentets andet kammer – overhuset – og hér støder hans erhvervsvenlige reformprogrammer på det ene veto efter det andet.

Både den såkaldte Land Acquisition Bill, der skal gøre det lettere for staten at inddrage jord fra bønder og småfolk til store industrielle projekter, og en tiltrængt skatteharmonisering, der vil skabe et reelt fællesmarked i den indiske union, er blevet sendt i udvalg. Overhusets medlemmer vælges af delstatslederne, og derfor er en sejr i Bihar afgørende – især fordi Bihar er Indiens 3. folkerigste delstat, og dermed trækker mange pladser i parlamentet.

Men det handler også om Modis prestige, for statsministeren har stillet sig personligt i front for valgkampen, for at sikre sejren. Ved det forrige delstatsvalg i Delhi blev BJP rendt over ende af et lille antikorrupsionsparti, som tog 67 ud af 70 mandater. BJP havde ellers kørt hele sin mægtige valgmaskine i stilling, men blev knust af modstanderens græsrodde. Det var Davids kamp mod Goliath, og første gang Modi blev besejret. Et nyt nederlag vil for alvor lægge en dæmper på den såkaldte Modi-bølge.

Uro i den hårde kerne

Og de første sprækker er begyndt at vise sig i den hindunationale lejr. Den paramilitære organisation RSS, der leverede tusindvis af stærkt motiverede partisoldater til BJP's valgkamp ved parlamentsvalget sidste år, har været påfaldende passive i Bihar.

For RSS er skuffede over Modi. De synes han svigter den hindunationale sag til fordel for erhvervslivet, og netop derfor har Modi været nølende med at fordømme det voksende antal lynchinger af muslimer mistænkt for at slagte køer de seneste par måneder (se forrige indlæg, [Det var bare lammekød](#)). Modi ønsker at takke sit hindunationale bagland, og er heller ikke blind for de politiske fordele ved splid mellem hinduer og muslimer. Det har før givet pote til BJP.

Men frem for alt er valget i Bihar et opgør mellem to af de vigtigste politiske strømninger i Indien de seneste 25 år; kampen mellem hindunationalisterne og lavkastekrigerne. Og derfor er det egentlig også ganske passende, at slagmarken ligger i Bihar, som var kasterevolutionens arnested i starten af 90'erne. Det var hér de laveste kaster første gang stemte på deres egne på bekostning af den etablerede elite af højkaster, som udgjorde ledelsen i både BJP og Kongrespartiet. Det var hér Lalu Yadav blev valgt som delstatsleder af Bihar i 1990.

En mand af folket

Lalu Yadav var en mand af folket. Han kom fra kodriver-kasten og var født og opvokset i landsbyen. Han skulle blive en af Indiens mest farverige politikere. I sine velmagtsdage førte han sig frem som en indisk landarbejder, hånede højkasterne med kraftig bondedialekt, kløede sig i skridtet med uforstyrret grundighed og brød ud i Bollywood-sange midt under valgmøder. Folket elskede ham, især hans tirader mod højkasterne. Han gav de fattige deres selvrespekt tilbage, men han var en elendig administrator.

Bihar havde i forvejen ry som Indiens beskidte baggård; ludfattig, bundkorrupt og stærkt overbefolket. 104 mio. indbyggere på et område to gange større end Danmark. Det var delstaten med de dårligste veje, de færrest biografer, de fleste mord og den højeste analfabetisme. Og Lalus 15 år ved magten gjorde kun ondt værre. I dag omtales hans styre som Jungle Raj, en tid præget af nepotisme og forfald.

I 2005 blev den effektive teknokrat Nitish Kumar valgt som ny delstatsleder. Han vendte kursen. De hullede veje fik ny belægning, antallet af mord, kidnapninger og landevejsrøverier faldt drastisk og Bihar blev Indiens hurtigst voksende økonomi med 2-cifrede vækstrater (omend basen var lille). Vælgerne kvitterede i stemmeboksen i 2010 og genvalgte Nitish Kumar.

Nye tider...

Udviklingen i Bihar er forunderlig. Lavkasterevolutionen synes, efter sine populistiske barndomsår, at have givet demokratiet en større dybde. Vælgerne foretrækker i stigende grad god regeringsførelse frem for hårdtslående symbolpolitik. Samtidig har de to gamle ærkefjender, Lalu Yadav og Nitish Kumar, nu indgået en *Grand Alliance* mod hindunationalisterne. De to mænd har ellers bekriget hinanden i 20 år, og bejler til hver sin gruppe af lavkaster, for der er ingen klasse-solidaritet mellem de forskellige lavkaster, tværtimod.

Spørgsmålet er, om vi ser et nyt kapitel vendt i lavkasterevolutionen. Om de indbyrdes stridende lavkastepartierne i fremtiden kan danne fælles front mod den voksende hindunationalisme, om de kan overtage rollen som den sekulære bastion, på ruinerne af det smuldrende Kongresparti.

...og tømmermænd

En sejr til lavkasternes *Grand Alliance* i næste uge vil underminere Modis reformplaner og skabe yderligere splid blandt hindunationalisterne. Det vil måske også anspore Nitish Kumar til mere landsdækkende ambitioner ved næste parlamentsvalg i 2019. En sejr til Modi vil til gengæld bane vej for en yderligere udbredelse af det hindunationale projekt i det folkerige Nordindien, og indplacere statsministeren som den suveræne leder.

Den 8. november falder afgørelsen. Stemmerne tælles op, den sidste sprut fordeles mellem vælgerne (eller hældes ud i kloakken af valgkommissionen), og den ene af de to parter – hindu-nationalisterne eller kaste krigerne – vågner op med svære tømmermænd.

For mere om lavkasteoprøret, se kapitel 3: [Kastekrigerne](#)

Opdatering 8. november:

...og vinderen blev den store lavkastealliance med 178 mandater mod hindunationalisternes 58 mandater.

- Lalu Yadavs parti RJD blev det største parti med 80 mandater, og præsterede en fremgang på 68 mandater.
- Nitish Kumars parti JD(U) blev næststørst med 73 mandater, men Nitish Kumar forbliver delstatsleder.
- BJP fik det største antal stemmer (24.4%), men kun 53 mandater grundet det lunefulde indiske valgsystem.

- Kongrespartiet var 3. hjul i lavkastealliancen og fik 23 mandater – en hæderlig præstation, alt taget i betragtning.
-

Når kaster snobber nedad

I løbet af de seneste dage har en halv million demonstranter fra den magtfulde og velstillede Patel-kaste i Gujarat krævet at blive nedgraderet i kastehierarkiet, så de officielt ligger på niveau med de svageste lavkaster. Det er en sær historie om positiv særbehandling og et kastesystem under forandring.

”Det er latterligt...det svarer jo til, at jøderne påstår, at de er fattige og svage...” sagde Aakar Patel fornylig. Han er leder af Amnesty Internationals afdeling i Indien, og deler ikke sine kastefællers krav om positiv særbehandling. Men det er der andre, der gør.

De seneste par dage er antallet af demonstranter i Gujarat vokset til over 500.000 mennesker. Skoler og universiteter er lukkede, banker og forretninger har skodder for vinduerne, busser og toge står stille. Statsminister Narendra Modi har opfordret til fred og forsoning, og tilføjede næsten poetisk: ”Our only mantra is shanti”.

Men der var ingen shanti stemning i Gujarats gader, i hvert fald ikke efter demonstranternes leder, den 22-årige handelsstuderende Hardik Patel blev tilbageholdt af politiet tirsdag aften. Demonstranter angreb politistationer og brændte busser ned, og politiet svarede igen med skarpe skud. Otte demonstranter og én politimand mistede livet. Militæret blev indsat og undtagelsestilstand indført i de største byer. Samtidig lukkede myndighederne ned for internettet, og afskar dermed 63 mio. borgere i Gujarat fra de sociale medier, især

den mobile beskedstjeneste WhatsApp, som demonstranterne bruger til at organisere sig med.

Lidt som Gandhi

De nuværende uroligheder i Gujarat startede den 19. august, da Hardik Patel afholdt sit første offentlige møde på pladsen i delstatens hovedstad Ahmedabad. Han klagede over, at lavkasterne – de såkaldte OBC'er – blev optaget på universitetet uden særlige krav, mens de selv skulle levere topkarakterer. Han ønskede samme rettigheder som OBC'erne, og påbegyndte herefter en sultestrejke "til døden" – et yndet våben i indisk politik, som Mahatma Gandhi brugte flittigt og godt.

Oprøret har vakt forundring, for Patel-kasten er en af Gujarats mest magtfulde kaster. De udgør 15% af delstatens befolkning, styrer 80% af Indiens diamanteksport og er notorisk dygtige forretningsfolk. De sidder på de fleste kiosker i England, driver handel i Afrika og ejer 30% af alle moteller i USA. Stort set alle Patel'er i Gujarat har familiemedlemmer i vesten, med alt hvad deraf følger af pengeoverførsler og prestige. Men nu vil de anerkendes som OBC'er – Other Backward Classes – en gruppe af socialt og økonomisk underprivilegerede lavkaster, som nyder godt af positiv særbehandling, og en øremærket kvote på 27% af alle offentlige jobs og studiepladser.

En politisk bombe

Jobkvoter og særbehandling har alle dage været en politisk bombe i Indien. Allerede i 1870 indførte den britiske kolonimagt særbehandling af de allersvageste grupper, de kasteløse og stammefolket. De gjorde det ud fra lige dele kristen næstekærlighed og politisk rænkespil. De ønskede at splitte uafhængighedsbevægelsen i Sydindien, og det lykkedes.

Efter uafhængigheden videreførte den ny regering stammefolket og de kasteløses særbehandling. De fik tildelt 21.5% af alle

stillinger i den offentlige sektor, svarende til deres andel af befolkningen. Men kun fordi deres armod var så ekstrem. Regeringen var forbeholden, for allerede den gang indså man det skråplan særbehandling var. I et land med mange mindretal, hvor alle mente, at de var ringere stillet end de andre, kunne det hurtigt blive en politisk glidebane, en Pandoras æske, der kunne skabe splid i den unge nation. Regeringen lagde låg på alle øvrige krav om jobkvoter.

Lavkasterne var skuffede. De udgjorde næsten halvdelen af befolkningen, og mange levede i ekstrem fattigdom, men de evnede ikke at omsættes deres vælgertal til politisk magt, for de var splittede af nid og nag. Det var netop kampen om positiv særbehandling, der gav dem et fælles mål og banede vej for deres demokratiske vækkelse. De fandt fælles fodslag under den noget usexede og meget teknokratiske betegnelse "Other Backward Classes" (OBC), der omfattede 3.600 (officielt) fattige lavkaster, og udgjorde ca. 40% af befolkningen.

Same Same, just different

I 1989 besejrede de Kongrespartiet, dannede deres egen lavkasteregering og tildelte sig selv 27% af alle stillinger i den offentlige sektor. Højkasterne rasede og Indien blev ramt af nogen af de værste uroligheder siden uafhængigheden. Studerende fra de højeste kaster vandaliserede offentlige bygninger, kastede med sten mod busser og blev mødt med tåregas og gummikugler af politiet. Og Patel'erne kæmpede på højkasternes side. Det er ironisk, at de nu kæmper for at få andel i netop den ordening, som de kæmpede mod den gang.

Det kan virke forbløffende, at en velstående kaste fra en velstående delstat, skulle føle behov for at blive optaget i en klub for lavkaster, men mange af dem føler sig svigtet af Modis fokus på "big business". Inden for de seneste ti år er 60.000 små og mellemstore virksomheder lukket i Gujarat, og det har især ramt Patel-kasten. Og takket være kvotesystemet, er de afskåret fra en videregående uddannelse,

fordi OBC'erne og de kasteløse sidder på halvdelen af pladserne. Uden uddannelse kan de ikke skifte erhverv eller udvandre til England og USA. De er fanget i deres kiosker.

Endnu hårdere er det for de reelt fattige Patel'er, som end ikke har en kvoteordning, at falde tilbage på. Til gengæld er der mange velhavende OBC'er, som nyder godt af særbehandling, men ikke har brug for hjælp. Og sidst, men ikke mindst, så bygger fordelingsnøglen for særbehandling på tal, der stammer fra 1931. Siden uafhængigheden har kastetilhør ikke indgået i spørgerammen for folketællingerne.

Konspirationer

Men Hardik Patel og hans meddemonstranter får næppe medhold i deres klager. Gujarats delstatsleder, som i øvrigt selv er en Patel, afviser pure at udvide OBC-gruppen med Patel eller nogen anden gruppe. Og med god grund, for det ville skabe en præcedens for alle mulige andre underkaster, og give anledning til protester og oprør over hele Indien. Kompromis er ikke en mulighed, og protesterne ulmer derfor nok videre, måske endda med støtte fra højkasterne.

I mellemtiden er medierne er fulde af konspirationsteorier om, hvorvidt Hardik Patel er i ledtog med Kongrespartiet, lavkastepartierne, den hindunationale yderfløj eller andre, som har et horn i siden på Modi. Selv siger Hardik Patel, at demonstrationerne skyldes, at "vores egne er ligeglade med os, selvom de er ved magten", og retter dermed en anklage mod Modi og det hindunationale parti BJP, som Patel'erne har støttet i årtier.

Andre konspirationsteorier lyder på, at det er Modi selv, der står bag urolighederne, da han ønsker at afvikle den særbehandling af OBC'erne, som i sin tid førte til lavkasternes demokratiske vækkelse. I dag er lavkastepartierne hans største politiske modstander. Men i givet fald havde han næppe gjort det i Gujarat, hvor han regerede i 14 år.

I sidste ende er oprøret både en kritik af Modi og en kritik af kvotesystemet, som opfattes som forældet og uretfærdigt, og ude af trit med et samfund, der blive stadig mere hvor klasseorienteret, på bekostning af kaste. Konsekvensen er todelt: BJP svækkes i deres gamle højborg Gujarat, og der kommer en fornyet og seriøs debat om rimeligheden ved positiv særbehandling, For det er klart, at noget er helt galt i Indien, når højkaster ønsker at være lavkaster og lavkaster prøver at være højkaster og ingen længere kender deres plads. Så er det tid til forandring.

For mere om det indiske kasteoprør, se kapitel 3 – [Kastekrigerne](#)
...og alle "[Egne Fortællinger](#)" med K3 foranstillet